

Những quy định của Bộ luật hình sự năm 2015 về các tội xâm phạm chế độ hôn nhân và gia đình và vấn đề tiếp tục hoàn thiện

Nguyễn Thị Lan*

Khoa Luật, ĐHQGHN, 144 Xuân Thủy, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam

Nhận ngày 28 tháng 3 năm 2016

Chỉnh sửa ngày 25 tháng 5 năm 2016; Chấp nhận đăng ngày 23 tháng 6 năm 2016

Tóm tắt: Bài viết giới thiệu những quy định của Bộ luật hình sự năm 2015 về các tội xâm phạm chế độ hôn nhân và gia đình; phân tích và đề xuất một số ý kiến nhằm tiếp tục hoàn thiện các quy định này.

Từ khóa: Hôn nhân và gia đình, Bộ luật hình sự năm 2015.

1. Đặt vấn đề

Quan hệ hôn nhân và gia đình (HNGĐ) có nguồn gốc từ tự nhiên và là sự tất yếu của quy luật phát triển, được hình thành và phát triển nhờ vào bản năng sinh tồn của loài người với mục đích duy trì nòi giống. Hiện tượng xã hội mang đặc tính tự nhiên này vốn dĩ luôn tồn tại trong lịch sử phát triển của loài người với tư cách là một yếu tố quan trọng góp phần quyết định sự tồn tại và phát triển của xã hội. Vì thế, khi xuất hiện, nhà nước đã dùng chính sách và pháp luật can thiệp vào quá trình phát triển HNGĐ theo hướng dần tiến bộ, phù hợp với quy luật tự nhiên và bảo đảm lợi ích của giai cấp thống trị bằng các biện pháp cưỡng chế, trong đó có biện pháp cưỡng chế nghiêm khắc nhất là hình phạt. Hầu hết các nhà nước trên thế giới xưa và nay, trong đó có Việt Nam, đều bảo vệ các quan hệ HNGĐ ở mức độ cao bằng cách quy định tội phạm và hình phạt để trừng trị và đấu tranh với những hành vi nguy hiểm cho xã hội xâm hại đến các quan hệ xã hội này. Theo đó, bất kỳ chủ thể nào thực hiện hành vi nguy hiểm cho xã hội xâm hại đến các quan hệ HNGĐ đã được quy định là tội phạm trong Bộ luật hình sự (BLHS) sẽ phải chịu trách nhiệm hình sự một cách tương xứng.

Các BLHS Việt Nam sau nhiều lần pháp điển hóa đều dành riêng một nhóm điều luật quy định về các tội xâm phạm chế độ HNGĐ, trong đó mới nhất là BLHS năm 2015 với những nội dung được cập nhật, hoàn thiện và đáp ứng được yêu cầu phát triển của xã hội hơn so với BLHS năm 1999. Bên cạnh ưu điểm của việc đã khắc phục được một số nhược điểm của BLHS năm 1999 và sẽ phát huy hiệu quả hơn nữa trong công tác đấu tranh phòng, chống các tội xâm phạm chế độ HNGĐ, thì dưới góc độ khoa học, tác giả cho rằng các quy định này vẫn còn tồn tại một vài điểm cần được tiếp tục hoàn thiện nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển chung của xã hội.

*ĐT.: 84-4-37547512

Email: nxiaolan@yahoo.com